

4. Черній Л.В. Компетентнісний підхід у фаховій підготовці майбутніх учителів іноземної мови в університетах США : автореф. дис. ... канд. пед. наук / Л.В. Черній. – Тернопіль, 2011. – 20 с.
5. Ames C. Achievement goals in the classroom: Students' learning strategies and motivation processes / C. Ames, J. Archer // Journal of Educational Psychology. – 1988. – № 80. – P. 260-267.
6. Bloom B.S. Handbook on Formative Evaluation of Student Learning / B.S. Bloom, J.T. Hastings, G.T. Madaus. – New York : Mc. Graw – Hill Book Company, 1971. – 239 p.
7. Crowl T.K. Educational Psychology. Windows on Teaching / T.K. Crowl, S. Kaminsky, D.M. Podell. – Brown & Bench mark publishers, 1997. – 416 p.
8. Mitchel K. Testing Teacher Candidates. The Role of Licensure Tests in Improving Teacher Quality / K. Mitchel. – Wasington DC : National academy Press, 2001. – 460 p.
9. Urdan T. Beyond a two-goal theory of motivation and achievement : a case for social goals / T. Urdan, M. Maehr // Review of Educational Research. – 1995. – № 65. – P. 213-243.

#### Анотація

*У статті проаналізовано структуру, зміст та цілі, характерологічні особливості підготовки вчителів іноземних мов у США. В основі сучасної моделі підготовки фахівців у Сполучених Штатах лежить компетентнісно орієнтоване навчання, що дало можливість модернізувати загальноприйнятні освітні цінності та розпочати новий етап розвитку американської системи освіти.*

#### Аннотация

*В статье проанализирована структура, содержание и цели, характерные особенности подготовки учителей иностранных языков в США. В основе современной модели подготовки профессионалов в Соединенных Штатах лежит компетентностно ориентированное обучение, которое дало возможность модернизировать общепринятые образовательные ценности и начать новый этап развития американской системы образования.*

#### Summary

*The structure, content and aims, characteristic peculiarities of foreign language teachers training in the USA have been analyzed in the article. Competence oriented education that has given a capability to modernize general educational values and to start a new developmental stage of American educational system lies in the basis of a modern model of professional training.*

**Ключові слова:** професійна підготовка, вчитель іноземної мови, компетентнісний підхід, вища школа.

**Ключевые слова:** профессиональная подготовка, учитель иностранных языков, компетентностный подход, высшая школа.

**Key words:** professional training, foreign language teacher, competence approach, higher school.

Подано до редакції 26.03.2013.

УДК 378.147: 811

© 2013

Бондар Л.А.

### ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ В УМОВАХ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

**Постановка проблеми у загальному вигляді...** Науково-практичні потреби й соціально-економічні умови нинішнього суспільства вимагають удосконалення системи формування професійних мовленнєвих компетенцій майбутнього філолога-професіонала в галузі освіти, здатного вільно орієнтуватися в нових соціокультурних умовах, оволодівати швидконакопичуваною науковою інформацією, глибоко усвідомлювати роль і значення власного іміджу у навчально-виховному процесі, перетворювати педагогічну теорію в інструмент своєї педагогічної дії.

Цілеспрямоване формування у студентів-філологів мовленнєвих умінь забезпечує їхню підготовку до реалізації процесу професійно-творчого саморозвитку й самовдосконалення особистості під час педагогічної діяльності.

**Формулювання цілей статті...** Мета статті – окреслити теоретико-практичні вектори організації самостійної роботи студентів-філологів в умовах сучасного вишу, розкрити особливості організації самостійної роботи майбутніх фахівців філологічної галузі як провідної форми їхньої навчально-пізнавальної діяльності.

Навчити студентів самостійно оволодівати знаннями – одне з важливих завдань сучасної вищої школи. Тому на заняттях у вищих навчальних закладах необхідно створювати такі ситуації, які майбутньому вчителю доведеться розв'язувати в професійній діяльності. Відтак необхідно, щоб процес навчально-пізнавальної діяльності студента проектувався на розвиток самостійності мислення, прагнення відкривати нові знання і способи оволодіння ними.

Орієнтування студентів на самостійну навчальну діяльність сприяє поглибленню професійних знань майбутніх філологів, під час роботи над новим матеріалом домінує його перспективне сприйняття, упродовж

усього навчання у вищому навчальному закладі, вдосконалюється фахова майстерність, розвивається індивідуальна самоосвітня компетенція.

Удосконалення системи організації самостійної роботи студентів сприяє розвитку умінь самостійно здобувати знання та використовувати їх у практичній діяльності. Майбутні спеціалісти, у яких сформовані навички самостійної роботи, здатні активно та ефективно використовувати навчальний матеріал, поєднувати фундаментальні знання з умінями працювати в колективі за умов внутрішньої здорової конкуренції самостійного та кваліфікованого вирішення проблем, які постають на всіх етапах педагогічного процесу [1].

**Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...** У системі вищої освіти самостійній роботі завжди приділялася особлива увага. Аналіз спеціальної літератури свідчить, що проблему становлення і розвитку форм організації самостійної позааудиторної роботи студентів у вищих навчальних закладах досліджували А. Алексюк, О. Барінова, Н. Бібік, В. Бондар, В. Буряк, В. Володько, М. Давидов, І. Дмитрик, В. Козаков, О. Малихін, П. Підкасистий, С. Сисоєва, С. Ніколаєва, О. Пометун, О. Пехота, О. Петрашук, З. Тимошенко, В. Ужик, Н. Чернігівська та ін.

Студії сучасних науковців свідчать, що у системі вищих навчальних закладів як традиційні форми навчання усталилися такі: лекція, практичне, семінарське, лабораторне заняття, які підпорядковані головній меті: дати студентам орієнтир в їхній самостійній роботі, яка здійснюється без керівництва викладача, але ним спрямовується і організується.

Дослідники, що приділили значну увагу вивченню організації самостійної роботи, виокремили такі її особливості:

- відсутність жорсткої регламентації часу на засвоєння знань, що дає змогу студенту просуватися у вивченні навчального матеріалу зі швидкістю, що відповідає його здібностям [2];

- можливість перейти до нового матеріалу тільки після засвоєння попереднього [5];

- складання програми самостійного навчання самим студентом за допомогою комп'ютера та під методичним керівництвом викладача [8];

- використання аудиторних занять тільки як форми спрямування самостійного навчання, а не як основного джерела інформації [1];

- підвищення ролі самостійних письмових робіт як системи завдань, що відповідає логіці опанування предмета і спрямовує на розвиток професійних умінь студентів;

- залучення методистів-консультантів (т'юторів) і викладачів з метою об'єктивної та оперативної перевірки знань студентів, корекції спрямування самостійного навчального процесу.

Самостійна робота у вищому навчальному закладі виконує виняткову роль у підготовці майбутнього філолога.

Основними завданнями самостійної роботи студентів нами визначено:

- здобуття і зміцнення знань;

- оволодіння загальнопедагогічними вміннями: конспектування, систематизування, узагальнення навчального матеріалу;

- розвиток у студентів пізнавальних здібностей: спостережливості, допитливості, активності у здобутті і застосуванні знань;

- формування таких якостей майбутніх спеціалістів як ініціативність, працелюбність, відповідальність, готовність до творчої діяльності, самовдосконалення;

- формування позитивних мотивів навчально-пізнавальної діяльності;

- стимулювання якісних змін к інтелектуальному, емоційному, соціальному розвитку студентів;

- виховання культури розумової праці.

Виконання цих завдань великою мірою залежить від місця самостійної роботи в навчальному процесі та правильної її організації. За своїм дидактичним призначенням самостійна робота студентів вищих педагогічних навчальних закладів виконує такі функції:

- навчальну: організовує студентів до самостійної активної навчально-пізнавальної діяльності з метою засвоєння системи наукових знань та самовдосконалення;

- виховну: формує відповідальність, дисциплінованість, готовність до подолання труднощів, прийняття важливих самостійних рішень;

- розвивальну: створює сприятливі умови для розвитку пам'яті, мислення, розумових дій та прийомів розумової діяльності;

- контролювальну: встановлює відповідність досягнутих у процесі навчання результатів поставленим цілям і завданням навчання;

- прогностичну: прогнозуються не тільки загальні результати навчання та розвитку студентів, але й індивідуальні, визначаються шляхи покращення роботи самого викладача;

• стимулювальну: створює сприятливу атмосферу для виникнення пізнавального інтересу, позитивних мотивів навчання і творчого підходу до розв'язування завдань.

**Виклад основного матеріалу дослідження...** Успішна реалізація означених функцій самостійної роботи студентів вищих педагогічних навчальних закладів вимагає від викладача високої методичної підготовки. Йому насамперед необхідно знати, які структурні компоненти має самостійна робота як вид навчальної діяльності, які існують прийоми формування її змістової, процесуальної, мотиваційної підструктури. Залежно від конкретних умов, з урахуванням рівня пізнавальної діяльності, на якому ця робота може відбуватися, викладач повинен вміти здійснювати вибір необхідного виду самостійної роботи, застосовувати відповідну форму її організації.

Дидактичними умовами ефективної організації самостійного навчання студентів вищих педагогічних навчальних закладів є: визначення мети навчання; опис предмета навчання; вибір засобів навчання.

Дидактичні умови самостійного навчання взаємозумовлені. Особливо це чітко проявляється в складному функціонуванні цілей навчання. Спонукуваний мотивом-метою студент розробляє план самостійного навчання. У процесі реалізації наміченого плану студент постійно співвідносить змодельований результат з умовами і предметом діяльності, завдяки чому відбирає засоби навчання, відповідні способи виконання дій і встановлює послідовність їх застосування.

Особливістю самостійної роботи студентів педагогічних вишів є те, що як засіб організації навчального чи наукового пізнання студента вона виступає у своїй двоєдиній якості. З одного боку, – як навчальне завдання, тобто об'єкт діяльності студента, що пропонується викладачем. З іншого, – як форма прояву певного способу діяльності з виконання відповідного навчального завдання. Саме спосіб діяльності приводить студента або до одержання зовсім нового, раніше невідомого йому, а інколи й суспільству, знання, або до поглиблення і впорядкування вже наявних знань.

І в тому, і в іншому випадку відбувається засвоєння знань і досвіду творчого їх використання, а значить, здійснюється розумовий розвиток студента і вдосконалення його професійної підготовки.

Сучасні науковці не мають однакової позиції у визначенні змісту самостійної роботи. С. Сисоєва акцентує увагу на таких загальних орієнтирах визначення змісту самостійної освіти: відповідність соціальним установкам і моральним цінностям; зв'язок з життям; орієнтація на професійну і загальноосвітню підготовку [1]. Слушною є думка В. Козакова, що навчання студента у вищому навчальному закладі відбувається зміна версій програмного забезпечення, а часом і поява принципово нових програм, які використовуються в роботі. Тому майбутній фахівець повинен бути готовий до постійного вдосконалення своїх знань, оволодіння новими технологіями та програмним забезпеченням. Після завершення навчання процес вивчення нових теорій, технологій та програмного забезпечення відбувається самостійно. Можлива ситуація, коли студент у навчальному закладі вивчає одну версію програмного продукту, а в перші роки своєї роботи йому доводиться вивчити і працювати з іншою. Поява нових версій програмних продуктів та нових технологій потребують постійного вдосконалення своїх знань, самостійного вивчення нових [7].

Якщо розглянути навчальну діяльність з точки зору змісту та мети основних форм її організації, то будь-які види навчальної діяльності, які виконуються позааудиторно, можна вважати самостійною роботою студента, як зазначає Н. Чернігівська, і всі вони є певними чинниками у формуванні фахових компетенцій майбутнього вчителя іноземних мов [13, с. 217].

Акцент у самостійній роботі робиться не стільки на самостійності дій студента, скільки на тому, що він самостійно визначає додаткову (до визначеної навчальним планом) мету. За умов такого розуміння сутності самостійної роботи головне завдання викладача зводиться вже не стільки до розроблення предметів, з якими має працювати студент, скільки до створення необхідних умов самоактивізації, самореалізації студента як особистості, що дає йому підставу самому визначати додаткові навчальні цілі. Саме таке тлумачення сутності самостійної роботи дає можливість розкрити нові її організаційні форми: окрім традиційного виконання самостійних дій з підручником студенти вишів завдяки самостійно визначеній додатковій навчальній меті працюють на конференціях, засіданнях наукового студентського товариства, займаються науково-дослідною роботою, розробляють власні проекти.

Самостійна робота студентів вищих педагогічних навчальних закладів виступає як специфічний педагогічний засіб організації й управління самостійною діяльністю студентів у навчальному процесі. Предметом пізнавальної діяльності слугує завдання, яке включене в той або інший вид самостійної роботи. Вибір пізнавального завдання зумовлюється різноманітними чинниками (загальні і часткові цілі навчання, характер навчального матеріалу, форми навчання тощо). За умов різних технологій вивчення однакового за змістом і структурою навчального матеріалу змінюються як підходи і створення системи самостійних робіт, так і структура діяльності студента. Різні ситуації навчання зумовлюють характер поєднання різних видів самостійних робіт. Самостійна робота виступає видом пізнавальної діяльності, специфічною формою навчального й наукового пізнання, що визначається самостійним вибором студентом способу досягнення поставленої перед ним мети [3].

Особливо важливими є такі види і форми організації навчальної діяльності, які виконуються повністю самостійно і незалежно від викладача. В такому випадку викладачу належить лише контролювальна роль, причому контроль виконання самостійної роботи студента здійснюється лише після завершення виконання завдання, а роль студента полягає не лише у відтворенні знань та їх застосування. Ці види навчальної діяльності передбачають отримання студентом теоретичних і практичних знань шляхом самостійної роботи.

Що стосується організації самостійної роботи студента, то в ситуації відсутності навичок такої роботи на перших курсах викладачу, як правило, належить активна творча позиція, а студент найчастіше виконує вказівки. І тільки в міру просування до старших курсів процес самостійної роботи поступово перетворюється у творчий. При вивченні дисциплін з педагогіки формою організації самостійної роботи студента є самостійне опрацювання окремих теоретичних положень чи самостійного розв'язання системи вправ і завдань. Метою в цьому випадку є розширення і закріплення знань і умінь, що здобуваються студентом під час аудиторних занять.

Самостійне опрацювання теоретичного матеріалу – це вид самостійної роботи студента, який присутній на всіх етапах формування предметної, мовної, мовленнєвої, комунікативної компетенцій майбутнього філолога. На перших етапах формування фахових компетенцій самостійна робота студентів може бути реалізована у вигляді самостійного опрацювання окремих питань згідно з детальним планом, запропонованим викладачем та самостійне опрацювання окремих розділів навчальної програми з наступним розглядом та обговоренням їх на семінарських заняттях. Активний стан формування фахових компетенцій майбутнього філолога може включати самостійне вивчення необхідного теоретичного матеріалу без контролю викладача і подальшого застосування його для розв'язання різного роду практичних завдань.

Ці види організації самостійної роботи передбачають роботу з інформацією у різних її формах та представленнях. На перших етапах формування компетенцій майбутнього філолога – це робота з літературою та періодичними виданнями, далі в якості джерел інформації застосовують електронні бази даних та глобальну мережу Інтернет.

Особливо слід зазначити, що однією з умов ефективності самостійної роботи студентів і їхнє забезпечення необхідними навчальними і методичними матеріалами з метою перетворення процесу самостійної роботи в процес творчий. Отже, при зростанні важливості самостійної роботи студента збільшується і роль бібліотеки, як джерела необхідних інформаційних ресурсів: підручників, методичних і практичних посібників, монографій, довідкових матеріалів тощо.

Саме сучасна бібліотека нині є одним із вичерпних джерел інформації, оскільки вона повинна поєднувати у своїх фондах не тільки книжкові джерела інформації, але і сучасні електронні її види (CD-ROM, ресурси Інтернет). Для студентів робота з книгою є необхідною умовою їх творчого пошуку. Книга, особливо з гуманітарних дисциплін є головним, а часом і єдиним засобом навчання, проведення наукових досліджень.

Наявність вичерпного бібліотечного фонду забезпечує можливість формування в студентів необхідного запасу базових знань, що стимулює потребу в самоосвіті і самостійній дослідницькій діяльності. З'являються нові технічні можливості, а в зв'язку з цим з'являються і нові послуги в бібліотеках. Одним з напрямів можливої оптимізації роботи студентів є інформаційна підготовка студентів у бібліотеці вишу. Різні види самостійної роботи студента, особливо самостійне опрацювання теоретичного матеріалу, припускають використання ресурсів бібліотек для одержання додаткових відомостей з дисциплін, що вивчаються. Від умінь орієнтуватися в інформаційному просторі сучасної бібліотеки з її інформаційними ресурсами, представленими як у традиційному виді, так і на сучасних електронних носіях залежить ефективність самостійної роботи студента а також кількість часу, що затрачується на пошук необхідної інформації. Досить часто студенти приходять у бібліотеку абсолютно не підготовлені, що не володіють знаннями і навичками пошуку літератури, інформації з теми. Невміння працювати з книгою, довідковою літературою, каталогами з перших днів навчання позначається на якості підготовки студента до занять. Включення користувача в діалог з бібліотекою з першого курсу, навчання студента роботі з інформаційними потоками, умінь почувати себе комфортно в сучасному інформаційному просторі в процесі становлення фахівця вищої кваліфікації є одним із основних завдань не лише бібліотеки вищого навчального закладу, а й всіх викладачів.

Від умінь працювати з джерелами, орієнтуватися в інформаційному просторі сучасної бібліотеки з її інформаційними ресурсами, наданими як у традиційному виді, так і на сучасних електронних носіях, залежить ефективність самостійної роботи студентів, а також кількість часу, затрачуваної на пошук необхідної інформації дозволяє сформувати передусім компетенції по роботі з інформацією.

На старших курсах основним видом самостійної роботи студента є курсові, дипломні та магістерські роботи, виконання яких дозволяє в повній мірі сформувати навички самостійної роботи студента.

Таким чином, для виконання вимог освітнього стандарту тимчасового обсягу і відповідної організації самостійної роботи студента необхідно:

- сформувати достатній ступінь підготовленості студентів до самостійної роботи;

- розробити нормативи для визначення обсягів поза аудиторної самостійної роботи викладача і студента, здійснювати календарне планування етапів виконання та контролю;
- забезпечити наявність спеціальної навчально-методичної літератури, причому поряд з конспектами лекцій, збірниками задач і іншими традиційними матеріалами, необхідні їхні електронні версії, тим більше, що багато студентів сьогодні мають домашні комп'ютери;
- необхідне нове покоління тренажерів, автоматизованих навчальних і контролюючих систем, що дозволяють студенту в зручний час і в звичному для нього темпі самостійно здобувати знання, уміння, навички;
- забезпечити високу наявність комп'ютерної і множинної техніки, доступної для викладачів і студентів;
- посилити консультативно-методичну роль викладача;
- організувати можливість вільного спілкування між студентами, між студентами і викладачем.

**Висновки...** Таким чином, самостійна робота – це одна з форм пізнавальної діяльності студентів відповідно до самостійно визначеної мети, яка забезпечує найбільш високий рівень засвоєння матеріалу, завершує і узагальнює завдання всіх видів навчальної діяльності, формує самостійність і впливає на інтелектуальний розвиток студентів. Це дає їм змогу, поєднавши міцну систему знань, умінь і навичок, творчо ставитися до виконання навчальних завдань і активно використовувати свій багатий інтелектуальний потенціал на практиці; спонукає майбутніх фахівців до усвідомленої професійної самоактуалізації і самовдосконалення. Найбільшої актуальності набуває така організація самостійної позааудиторної роботи, за якої кожен студент працював би на повну силу своїх можливостей.

#### Література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи : курс лекцій : модульне навчання : навч. посібник / А.М. Алексюк. – К. : ІСДО, 1993. – 220 с.
2. Болонський процес : нормативно-правові документи / укл. : З.І. Тимошенко, І.Г. Оніщенко, А.М. Грехов, Ю.І. Палеха. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2004. – 102 с.
3. Володько В.М. Самостійна пізнавальна діяльність студентів : метод. рекомен. / В.М. Володько, І.С. Дмитрик, Т.В. Іванова. – К. : ІСДО, 1993. – 52 с.
4. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
5. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний редактор В.Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
6. Журавська Л. Концептуальні умови управління самостійною роботою студентів у вищих закладах освіти / Л. Журавська // Освіта і управління. – 1999. – № 2. – С. 105-115.
7. Козаков В.А. Теория и методика самостоятельной работы студентов : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / В.А. Козаков. – К., 1991. – 387 с.
8. Пидкасистый П.И. Самостоятельная деятельность учащихся / П.И. Пидкасистый. – М. : Педагогика, 1981. – 78 с.
9. Психолого-педагогічні і методичні аспекти професійної діяльності майбутнього фахівця : зб. наук. праць. – Х. : ХДПУ, ХІПБ, 1996. – 118 с.
10. Сисоева С.О. Інформаційна компетентність фахівця: теорія та практика формування : навч.-метод. посібник / С.О. Сисоева, Н.В. Баловсяк. – Чернівці : Технодрук, 2006. – 208 с.
11. Ужик В.О. Педагогічні основи організації самостійної роботи студентів / В.О. Ужик. – К. : Вища школа, 1981. – 23 с.
12. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій : навч. посібник / А.С. Філіпенко. – К. : Академвидав, 2005. – 208 с.
13. Чернігівська Н.С. Самоосвіта студентів в умовах модульного навчання // Н.С. Чернігівська // Проблема особистості в сучасній науці : результати та перспективи досліджень : тези доп. VII Всеукр. конф. молодих науковців (Київ, 28 жовтня 2004 р.). – К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2005. – С. 216-218.

#### Анотація

*У статті висвітлюються багатовекторні аспекти організації самостійної роботи студентів-філологів в умовах вищого навчального закладу, обґрунтовуються дидактичні умови її ефективної організації з використанням потужного Інтернет-ресурсу та урізноманітнення видів і форм реалізації у навчально-виховному процесі вишу.*

#### Аннотация

*В статье освещаются многовекторные аспекты организации самостоятельной работы студентов-филологов в условиях высшего учебного заведения, обосновываются дидактические условия ее эффективной организации с использованием мощного Интернет-ресурса и разнообразия видов и форм реализации в учебно-воспитательном процессе вуза.*

#### Summary

*The article highlights the multidirectional aspects of the organization of the students' independent work at the university. Didactic conditions of its effective organization with a powerful online resource and variety of the types and forms of implementation in the educational process of the university are substantiated in this article.*

**Ключові слова:** самостійна робота студентів-філологів, дидактичні умови самостійного навчання, особливості самостійної роботи, види і форми навчально-пізнавальної діяльності, інформаційні ресурси.

**Ключевые слова:** самостоятельная работа, студенты-филологи, дидактические условия самостоятельного обучения, особенности самостоятельной работы, виды и формы учебно-познавательной деятельности, информационные ресурсы.

**Key words:** independent work, the students of philological department, didactic conditions, the peculiarities of independent work, types and forms of teaching and learning activities, information resources.

Подано до редакції 21.02.2013.

УДК 378.096

© 2013

Бородіна Н.С.

## ЗАСТОСУВАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

**Постановка проблеми у загальному вигляді...** В Україні сьогодні створюється нова система вищої педагогічної освіти, орієнтована на входження у світовий простір та забезпечення конкурентноздатності майбутніх фахівців, формування соціально активної особистості. Вона сприяє формуванню творчого вчителя-словесника, здатного оптимально, раціонально та ефективно підходити до здійснення власної професійної діяльності, до відбору та впровадження інноваційних педагогічних технологій у навчання рідної мови й накопичення власного перспективного досвіду. Відповідно це вимагає від викладача вищої школи вільного орієнтування в сучасних освітніх технологіях і школах та впровадження їх у навчальний процес студентів-філологів. Підвищення вимог до фахової підготовки майбутніх учителів-словесників вимагає оновлення як змісту професійної освіти, так і добору нових, сучасних методів, прийомів і засобів.

### **Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...**

Поняття "педагогічна технологія" не є новим у педагогіці вищої школи. Загалом це поняття відоме з 20-х р.р. ХХ століття. У подальші роки його сутність досліджувалася в працях В.Гузєєва, І.Лернера, Д.Чернилевського та ін. та сьогодні розробляється в роботах таких дидактів і методистів вищої школи, як А.Алексюк, С.Вітвицька, О.Пєхота, М.Пентилюк, М.Фіцула, та ін. Виходимо з того, що педагогічна технологія – "система найбільш раціональних способів досягнення педагогічної мети, наукова організація навчально-виховного процесу, що визначає найбільш раціональні та ефективні способи досягнення кінцевих освітньо-культурних цілей" [2, с. 152]. Зміст, принципи організації та застосування ігрових технологій у практиці вищої школи достатньо висвітлені в науковій та навчальній літературі, зокрема у працях А.Алексюка, С.Вітвицької, Т.Туркот, М.Фіцули та ін. Однак практика викладання у вищому навчальному закладі засвідчує, що кожен навчальний предмет має свою специфіку в застосуванні ігор. На вибір різновиду гри та особливостей її підготовки й проведення впливають такі чинники, як зміст, характер навчального матеріалу, завдання та цілі, що ставляться викладачем перед заняттям, місце дисципліни в системі фахової підготовки студента тощо. Методика застосування ігрових технологій у фаховій підготовці вчителів-словесників, зокрема на заняттях методики української мови, не знайшла достатнього висвітлення в науковій літературі.

**Формулювання цілей статті...** Тому метою статті було визначити місце ігрових технологій у системі фахової підготовки студентів-філологів, описати особливості застосування ігор на практичних та лабораторних заняттях з курсу "Методика навчання української мови".

**Виклад основного матеріалу дослідження...** Сьогодні в науковому обігу використовуються поняття "навчальні технології", "освітні технології", "педагогічні технології". Ці поняття не є тотожними. Детальний аналіз, характеристику цих понять та встановлення змістових зв'язків між ними знаходимо в посібнику С.Вітвицької [2, с.146-151]. Якщо освітня технологія відбиває загальні тенденції, стратегії розвитку освіти у країні та світі, то педагогічна технологія втілює тактику реалізації освітньої технології в навчальному процесі шляхом впровадження різних моделей навчання. Це можуть бути такі моделі, як модель особистісно орієнтованого навчання, модель модульного навчання, модель розвивального навчання тощо. Розглядаючи ігрові технології навчання, ми розумітимемо їх як педагогічну технологію, впровадження ігрових моделей організації навчання у вищій школі.

Ігрові технології у вищій школі постають сьогодні як засіб, здатний інтенсифікувати навчальний процес, підвищити його активність та наблизити до природних виробничих умов подальшої фахової діяльності. Ігрові технології сприяють створенню невимушеної, наближеної до школи умов атмосфери, стимулюють студентів-філологів до застосування знань з методики навчання української мови на практиці. Виходячи з цього, аналіз ігрових технологій та можливостей їх застосування на заняттях з української лінгводидактики являє собою певний інтерес, оскільки дає змогу більш чітко визначити ознаки навчальних ігор та серед існуючих їх класифікацій обрати такі, що максимально сприяють оптимізації та особистісній орієнтації навчання майбутніх учителів-словесників.

Відзначимо, що попри неоднозначне трактування поняття "гра", загальним у всіх визначеннях є розуміння його як виду діяльності, основними мотивами якої є позитивні емоції, нові знання, уміння та навички, розвиток особистісних якостей тощо. У навчальній грі відтворюються діяльність та життя людини, наслідування яких